

Vienalaiset järjestivät Suomen ensimmäiset postivaalit v. 1920

Vienan Karjalassa oli valankumouksen alkuvuosina monta isäntää, vain vienalaiset itse olivat syrjässä. Siellä määräsivät vuoron perään punaiset, valkoiset, englantilaiset ja liittoutuneet. Vienalaiset kyllästyivät vieraiden komentoon ja aloittivat oman toimintansa syntymäseutujensa hyväksi.

Ensin perustettiin (16.—18.02.1919) Karjalan kansalliskomitea. Sen aikaansaajana oli punaisten ja englantilaisten kanssa yhteistyötä tehnyt Karjalan vapaehtoisen rykmentti, apunaan 12 vienalaisen kunnan edusajat. Puheenjohtajaksi valittiin majuri Jegor Lesojeff. Kansainvälinen kansalliskomitean Lesosen hallitukseksi.

Mainitun komitean jäsenen "sotaisuus" ei kaikkia vienalaisia miellyttänyt. Niinpä jo heinäkuun 19. päivänä 1919 pidettiin uusi kokous, jossa keskusteltiin ohjelmasta ja mahdollisuuksista saada enemmän vienalaisia kuntia mukaan toimintaan.

Neuvottelut johtivat muutoksiin. Karjalan kansalliskomitean työtä jatkamaan perustettiin Vienan Karjalan väliaikainen hallitus (toimikunta). Eräitä sotaisempia johtomiehiä vaihdettiin rauhallisempiin. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Antti Vierma-Tichanoff Uhtualta. Näin saatiin Vierman hallitus.

Juuri tämä, Vienan toinen hallitus aloitti vakavammat keskustelut Itä-Karjalan vapautuspyrkimyksistä. Hallitus vieläkin piti pohjaa liian kapeana ja siksi päätettiin kutsua kaikki vienalaiset kunnat Uhtuan maakuntapäiville (23.03.—01.04.1920). Siellä kuulutettiin kuntien mielipiteet Itä-Karjalan tulevaisuudesta. Kutsu meni hyvin perille. Maakuntapäiville saapuivat kaikki Vienan karjalaiset kunnat ja vielä osa Pohjois-Aunuksen kunnistakin.

Myös Suomessa asuville vienankarjalaisille myönnettiin kiintiö osallistumisesta maakuntapäiville. Heille asetettiin kova ehto: edustajat on valittava vaaleilla, äänestää saavat 21 vuotta täyttäneet.

Aikaa vaalien järjestämiseen oli vain 5 viikkoa. Vienalaiset asuivat ympäri Suomea,

Henkilöluettelo

Rovaniemi

kunnan alueella olevista 21 vuotta täytäneistä vienankarjalaisista naisista ja miehistä, laadittu Karjalan maakuntakokouksen vaaleja varten *Aänestysluettelo*

Maaliskuun 9 p:nä 1920.

Anttonen
Vaaliasiamies.

Nimi	Toimi	Syntymäpaikka	Syntymävuosi ja päivä (jos ovat tiedossa)	Merkintöjä varten, milloin ehdokaslista annettu ja palautettu
<i>Antti Lesojeff</i>	<i>Kaupp.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>13.1865</i>	
<i>Jean Lesojeff</i>	<i>Työmieh.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1893</i>	
<i>Helena Lesojeff</i>	<i>Kaupp.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1880</i>	
<i>Helga Lesojeff</i>	<i>Palvel.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1898</i>	
<i>Eda Partanen</i>	<i>Palvel.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1880</i>	
<i>Isak Lesojeff</i>	<i>Kaupp.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1872</i>	
<i>Lauri Lesojeff</i>	<i>Palvel.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1890</i>	
<i>Lauri Lesojeff</i>	<i>Työmieh.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1884</i>	
<i>Wassili Lesojeff</i>	<i>Työmieh.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1882</i>	
<i>Staava Lesojeff</i>	<i>Kaupp.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1890</i>	
<i>Heikki Partanen</i>	<i>Kaupp.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1884</i>	
<i>Maria Partanen</i>	<i>Emäntä</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1895</i>	
<i>August Lesojeff</i>	<i>Kaupp.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1876</i>	
<i>Joob Lesojeff</i>	<i>Kaupp.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1878</i>	
<i>Matthi Lesojeff</i>	<i>Kaupp.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1863</i>	
<i>Enni Lesojeff</i>	<i>Palvel.</i>	<i>Uhtuan</i>	<i>1894</i>	

Vaalitoimikunta teki suuren työn listatessaan eri puolilla maata asuvat karjalaiset. Ohessa luettelo Rovaniemen alueelta.

aina Lapin perukoista Hankoniemeen saakka. Minkään tavallisen vaalin järjestämiseen ei aika riittänyt.

Kepulikonsteihin ei haluttu ryhtyä, niinkuin ryhtyivät Suomesta Petroskoihin siirtyneet kansanvallan puolustajat. He järjestivät Karjalan Työkansan kommuunin vaalit. Vaalissa saivat 105 000 äänestäjän kannatuksen, vaikka vaalialueella oli vain noin 35 000 äänioikeutettua, joista

suurin osa ei kannattanut kommunismia ollenkaan.

Suomessa käytettävien vienankarjalaisten vaalien järjestäjäksi pyydettiin Karjalan Sivistysseuraa (KSS). Seura katsoi vaalien koskevan kaikkia vienalaisia, myös seuraan kuulumattomiakin, joten ehdotti perustettavaksi puolueetonta elintä, joka hoitaisi vaalit. Näin muodostettiin Suomessa olevain vienankarjalaisten vaalitoimikunta ja sitä

johtamaan valittiin henkilöt, jotka eivät kuuluneet KSS:n johtokuntaan. Valituiksi tulivat Juhon Pohjola, Juhon Seppä, Pekka Mattinen ja William Luoto. Luoto valittiin sihteeriksi ja asiamieheksi. Hän tiesi ennestään pakolaisten osoitteet, kun oli kerännyt avustuksia sodissa kärsineille. Hyvin hän tehtävänsä hoitikin ja luovutti sotien jälkeen arkistonsa KSS:lle. Siinä olivat kirjeet,

Suomessa olevien Vienan Karjalaisten Vaaliliiton Vaalilista.

Niemi, Simo,	Kauppias, Saarijärvi.
Karjalainen, David,	— „ — Vihti.
Kaukonieniemi, Iivo,	— „ — Kuusamo.
Ahava, Paavo,	Johtaja Helsinki. /.
Remsujeff, Mikko,	Kauppias, Rovaniemi.
Pankkonen, Pekka,	— „ — Petäjävesi.

Varalle:

~~Väisänen, Matti,~~	Matkatarkastaja, Sortavala.
Arhippainen, V. I.,	Kauppias, Karja.
Kallio, J.,	Kauppias, Loppi.
Mattinen, Pekka,	Kauppias, Helsinki.
<i>Karppoff Mikko</i>	<i>Kauppias</i>
	<i>Lapsu 1.</i>

Tässä äänestäjä on kannattanut Paavo Ahavaa ja lisännyt varamieslistaan Mikko Karpoffin.

pöytäkirjat, asiamiesten osoitteet ja jopa äänestyslippukin ja jopa äänestyslippukin hyvässä järjestyksessä.

Vienalaisten vaalitoimikunta löysi hyvän ja demokraattisen ratkaisunsa. Se päätti järjestää postivaalit. Lienevätkö ne ensimmäiset koko Suomessa?

Ensin jaettiin Suomi vaalipiireihin. Sitten nimettiin jokaiseen piiriin yhdysmiehet. Heidän velvollisuutenaan oli postittaa piireissä asuvien osoitteet vaaliliitolle. Kun osoitteet oli saatu, postitettiin äänioikeutetuille vaaliliput ehdokasasetteluineen.

Määräpäivään mennessä saatiin takaisin 239 äänestyslippua. Näin tavoitettiin yli 20 pros. äänioikeutetuista vienalaisista. Muistakaamme, että suurin osa vienalaisista saapui

Suomeen pari vuotta vaalien jälkeen. Postivaaleissa valituiksi tulivat: Iivo Kaukonieniemi, Simo Niemi, Paavo Ahava, Pekka Pankkonen, Mikko

Postivaalien puuhämies, röhöläinen William Luoto.

Remsujeff ja David Karjalainen. Varamiehiksi valittiin Matti Väisänen, Waseli Arhippainen ja Janne Kallio.

Vapaiden vaalienkin merkitys korostui. Kaikki äänestäjät eivät yksimielisesti kannattaneet vaaliliiton asettamia ehdokkaita. Useita nimiä pyyhittiin ylitse ja omat ehdokkaat asetettiin tilalle. Niinpä hajaääniä saivat: Aleksei Mitro 83, Elias Suvanto 41 ja Mikko Karpoff 20. Kuusi äänestyslippua hylättiin.

Petroskoissa järjestettiin samanaikaisesti Karjalan Työkansan kommuunin (KTK) vaalit. Niissä ei hajaääniä annettu, eikä äänestyslippuja hylätty. Sen vahvistaa saatu äänimäärä, joka on paljon suurempi kuin koko Itä-Karjalan asukasmäärä, vaikka puolet alueen kunnista ei osallistunut vaaleihin eikä alaikäisillä ollut äänioikeutta. Vaaleja muistettiin vielä v. 1990 kehua, kun vietettiin KTK:n perustamisen 70-vuotisjuhlia.

Vienalaisten vaalit menivät Suomessa hukkaan, kun valitut edustajat saapuivat Venäjän rajalle, puna-armeija oli vastassa. Se esti edustajien menon Uhtualle sanoen, että Suomen porvareilla ei ole pääsyä kokoukseen.

Vaikka Suomen vienalaiset eivät päässeetkään Uhtuan maakuntapäiville, silti heidän maineensa Uhtuan porvarihallituksen synnyttäjänä vielä elää. Se tuli esille v. 1992, kun Akseli Gallén-Kallelan suunnittelema Karjalan lippu hylättiin Uhtuan porvarihallituksen teettämänä.

Uhtualle muodostettiin Antti Vierman johtaman Vienan-Karjalan väliaikaisen hallituksen työtä jatkamaan, hänen veljensä Huoti Hilippälän johtama Karjalan väliaikainen hallitus. Sen toiminta Vienassa jäi hyvin lyhytaikaiseksi, vaikka maine vielä elääkin.

KOSTI PAMILO

Nimityksiä

Keskon hallintoneuvoston uusi puheenjohtaja kuluvan vuoden alusta on Lammela Oy:n toimitusjohtaja Vesa Lamella Kiukaisista.

Vesa Lammela kuuluu uhtualaiseen Soffronoffien sukuun. Hän on KSS:n jäsen ja kuuluu Uhtuan perinneseuran johtokuntaan.

Heiden vauktah valgamad

Anuksilaane Savva Loškin oli ezmaane merimiez, ken toveriššuoan ke 1760—1763 vuozin kierzi ymbri Uuden Muansuares.

*Valged meri.
Kylmäb veri.
Lunipeldod lagedad.*

*Tuulob äijäl
Pohdän rajal.
Käded vilus ruskedad.*

*Myrskys kovas
lämmäs pövys
kymne miest rohkedad.*

*Loivad puized —
muite kuize —
trossil lujil vedetäh.*

*Kebdemb horas —
Pida nuoras! —
pajod viärad kirgutah.*

*Tuuli ulvob. Kenen keral
lumi viändäb kadrelid?
Suava Luzik istub melal,
loivas — Anus-arteli.
"Druugad, kolmen päivän
peras suam täyded kaššalid!"*

*Aig om männy,
nygyy seištah
suured laivad sadamas.
Moned mered niile pestah
düakorciepiid muailmas.*

*Diämurtai tuli lahteh
kevätzuulen keral toi,
leikaz' lumipeldon kahtei,
kiilil murud haravoi.*

*Unohtui arteli hyvä...
Kardalaazed muzikad
muštah vie valged lumi —
heiden vauktah valgamah.*

MIIKUL PAHAMOV

Koulutusta Karjalaan

Maaliskuussa alkaa Kostonmuksesa kolmen kuukauden mittainen sosiaalityöntekijöiden koulutus, joka on Suomen työministeriön. Karjalan opetusministeriön ja Kostonmuksen kaupungin yhteishanke. Se vastaa suomalaista kodinhoitajakoulutusta. Lisäksi suunnitellaan laajempaa 2-vuotista koulutuspakettia.

Pikakoulutus tähtää siihen, että opin saaneet pystyvät kurssin jälkeen jakamaan tietoa edelleen omassa maassaan.

**NURMEKSEN
KAUPPA OY**

**Kaupanteon keskipiste
Ylä-Karjalassa**